

โครงการพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

1. ความเป็นมา

1.2 พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในระบบนิเวศแบบ 3 น้ำ (น้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม) รวมทั้งมีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นแหล่งประกอบอาชีพที่สำคัญของประชาชนโดยรอบมากกว่า 1.5 ล้านคน ในช่วงการพัฒนาที่ผ่านมา มีการใช้ประโยชน์พื้นที่และทรัพยากรต่างๆ ที่เกินศักยภาพ ขาดความสมดุล ส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตกต่ำ มีฐานะยากจน และนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ซึ่งส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ การตื้นเขินของทะเลสาบและคูคลองสานต่างๆ ปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม และความขัดแย้งการใช้น้ำระหว่างชุมชน

1.2 เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2545 นายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานในการประชุมหารือร่วมกับผู้แทนภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดสงขลา และสั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา พัทลุงและนครศรีธรรมราช จัดทำรายละเอียดโครงการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ส่งให้กระทรวงมหาดไทยนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรี และในระยะยาวมอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในลักษณะบูรณาการ เพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและธรรมชาติคืนสู่สภาพเดิมให้มากที่สุด

1.3 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2545 มอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนแม่บท (Master Plan) ในการแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลาอย่างเป็นระบบแล้วจัดทำประชาพิจารณ์ในกลุ่มนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ โดยนำข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) ของกรมประมง (สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง) มาประกอบการจัดทำ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด

1.4 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2545 เห็นชอบเรื่อง การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสนอ โดยมีสาระสำคัญ คือ

- เห็นชอบขอบเขตการศึกษา (TOR) โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และมอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 9-12 เดือนพร้อมทั้งอนุมัติค่าใช้จ่ายสำรอง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้ว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อจัดทำแผนแม่บทในวงเงิน 16 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการดำเนินงานของสำนักงานเลขานุการโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา อีก 3.2 ล้านบาท

- เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ) เป็นประธาน ผู้แทนส่วนราชการ นักวิชาการ และภาคเอกชน เป็นกรรมการ โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเลขานุการ

1.5 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2546 เห็นชอบแผนบูรณาการงบประมาณการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และกรอบวงเงินสำหรับโครงการต่างๆ ภายใต้แผนบูรณาการฯ ซึ่งส่วนราชการจะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 จำนวนรวม 370.8 ล้านบาท

1.6 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2546 เห็นชอบการเปลี่ยนแปลงหน่วยดำเนินการการศึกษาโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.7 การประชุมคณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2546 ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการจัดระเบียบการประมงในทะเลสาบสงขลา โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนโดยกรมประมงเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานดังกล่าว ซึ่งเป็นงานที่สอดคล้องกับตามภารกิจของกรมประมงตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545 ประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 103 ก วันที่ 9 ตุลาคม 2545 ให้กรมประมง มีภารกิจเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยและพัฒนาด้านการประมงเพื่อการจัดการทรัพยากรประมง ควบคุมการทำประมง และการผลิตสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์ประมงที่มีมาตรฐานถูกสุขอนามัย ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ และสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรประมงและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างยั่งยืน

2. แนวทางการพัฒนาทะเลสาบสงขลาด้านการประมง

ตามภารกิจของกรมประมงที่มีส่วนร่วมในการจัดระเบียบการประมงในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาการประมงในทะเลสาบสงขลา ออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะเร่งด่วน (ปี 2546-2547)

เป็นการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านการประมงเป็นการเฉพะหน้าและลดความรุนแรงของสภาพปัญหาในระดับหนึ่ง แนวทางการพัฒนาการประมงที่มีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนประกอบด้วย

- การสำรวจข้อมูลด้านการประมงในทะเลสาบสงขลา
- การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในทะเลสาบสงขลา
- การจัดระเบียบเครื่องมือประมงประจำที่ เช่น ไชนั่ง โพงพาง บริเวณปากร่องน้ำ
- การประชาสัมพันธ์และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการด้านการประมง

3 ระยะปานกลาง (ปี 2547-2550) และระยะยาวจากสภาพปัญหาของทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลาที่มีความซับซ้อน

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาต้องพิจารณาในภาพรวมทุกๆ การดำเนินการเพื่อฟื้นฟูทะเลสาบสงขลาด้านการประมง ในระยะปานกลางและระยะยาว จะต้องเป็นไปตามแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งอยู่ในระหว่างการจัดจ้างที่ปรึกษา อย่างไรก็ตาม กรมประมงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานเบื้องต้นไว้ ดังนี้

- ศึกษารูปแบบการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรประมง
- การจัดระเบียบเครื่องมือประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- การควบคุมและกำกับดูแล
- การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำเร่งด่วน

- การติดตามประเมินผลมาตรการทั้ง 2 ระยะ ดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

1 [หน้าถัดไป](#) 1